

Kissan kanssa matkustaminen

Alex Lindholm

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Matkailun liikkeenjohto

Opinnäytetyö

2023

Tiivistelmä

Tekijä Alex Lindholm
Tutkinto Restonomi
Opinnäytetyön nimi Kissan kanssa matkustaminen
Sivu- ja liitesivumäärä 24 + 2
<p>Kissan kanssa matkustaa jatkuvasti suuri määrä ihmisiä eri puolille Suomea ja muuta maailmaa. Syitä kissan kanssa matkustamiseen voi olla monia. Matkailualan eri toimijoiden on todella tärkeää ottaa nämä matkaajat hyvin huomioon, sillä kissan kanssa matkaavalla ihmisellä on kissaan liittyen monia erikoistarpeita muihin matkailijoihin verrattuna.</p> <p>Tieto ja aiemmat tutkimukset tähän aiheeseen liittyen ovat todella vähäisiä, ellei olemattomia. Opinnäytetyön tietoperustassa käytetään lähteiden lisäksi melko paljon omaa tietoa aiheesta ja omien kokemusten pohjalta saatua tietoa. Samankaltaista tietoa eläimen kanssa matkustamisesta löytyy kyllä, jos kyseessä on esimerkiksi koira, mutta kissojen kohdalla aiempia tutkimuksia ei ole saatavilla, vaan ainoastaan yleisiä vinkkejä kissan kanssa matkustamiseen.</p> <p>Opinnäytetyön päätavoitteena on tutkia, millaista on matkustaa kissan kanssa kotimaassa, sekä ulkomailla, ja mitä se vaatii. Päätavoitteen lisäksi alatavoitteina ovat se, miten eri matkailualan osa-alueilla otetaan kissan kanssa matkaavat huomioon, sekä millaisia ovat kissojen kanssa matkaavat ihmiset ja heidän motiivinsa.</p> <p>Opinnäytetyön tavoitteiden saavuttamiseksi tutkimusmenetelmäksi valikoitui kvantitatiivinen kyselytutkimus, joka toteutettiin Webropolin työkaluja hyödyntäen. Kyselytutkimus toteutettiin kahdessa aihealueeseen kuuluvassa Facebook ryhmässä tammikuussa 2023. Vastauksia kyselytutkimukseen tuli 105 kappaletta. Kyselytutkimuksen luotettavuutta voidaan pitää hyvänä, sillä kohderyhmänä oli juuri kissan omistavat ihmiset ja vastauksia saatiin yli 100 kappaletta, joka on riittävän hyvä otanta.</p> <p>Kyselytutkimuksen pohjalta saadut tulokset osoittivat, että kissan kanssa matkustava ihminen on todennäköisimmin iältään yli 50 vuotta, matkustaa pääasiassa kotimaassa ja on matkustanut kissan kanssa jo 10 kertaa tai enemmän. Matkustettaessa käytetään todennäköisimmin omaa autoa ja majoittumista ei tapahdu, mutta näihin löytyy poikkeuksia. Näiden lisäksi kissan kanssa matkaava matkustaja otetaan hyvin huomioon matkailualan eri osa-alueilla, jos matkaja käyttää esimerkiksi kulkuvälineyhtiötä tai majoittuu hotellissa tai muussa vastaavassa majoituksessa matkansa aikana. Kissan kanssa matkustaminen koetaan hieman haastavaksi ja suurin syy matkustamiseen kissan kanssa, on kissan mukana olo jokaisella matkalla ja varsinkin lyhyemmillä matkoilla esimerkiksi mökille tai sukulaisille.</p>
Asiasanat Kissa, lemmikkimatkailu, matkailu, matkailuala

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Matkan eri vaiheissa.....	2
2.1	Lemmikin kanssa matkaan valmistautuminen.....	2
2.2	Mitä pitää huomioida matkan aikana ja matkakohteessa	4
2.3	Matkan jälkeen	5
3	Eri matkustusmuodot.....	6
3.1	Lentoliikenne	6
3.2	Laivamatkustus	8
4	Kyselytutkimus	10
4.1	Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimusmenetelmä	10
4.2	Tutkimuskysymykset	10
4.3	Tutkimuksen kohderyhmän valikoituminen	12
4.4	Tutkimuksen tulokset.....	13
5	Pohdinta ja johtopäätökset vastausten pohjalta	18
5.1	Pohdinta.....	18
5.2	Johtopäätökset.....	20
5.3	Tutkimuksen luotettavuus sekä pätevyys	21
5.4	Opinnäytetyön oman oppimisen arviointi	21
	Lähteet.....	24
	Liitteet	25
	Liite 1. Kyselytutkimuksen alkuviesti.....	25
	Liite 2. Kyselytutkimuslomake.....	26

1 Johdanto

Matkustaminen on meille monille arkipäivää ja tehokkain tapa luoda pysyviä muistoja. Ja jotkut meistä varmasti haluavat ottaa rakkaan lemmikkinsä mukaan matkalle, mutta ei ole täysin varma mitä kaikkea se vaatii. Lemmikin mukaan ottaminen matkalle saattaa aluksi vaikuttaa melko vaivat-
tomalta asialta, mutta todellisuudessa siihen liittyy monia eri vaatimuksia, säädöksiä ja muita asi-
oita, jotka on huomioitava.

Opinnäytetyön päätavoitteena on tutkia, millaista on matkustaa kissan kanssa kotimaassa, sekä
ulkomailla, ja mitä se vaatii. Lisäksi alatavoitteina ovat se, miten eri matkailualan osa-alueilla ote-
taan kissan kanssa matkaavat huomioon, sekä millaisia ovat kissojen kanssa matkaavat ihmiset ja
heidän motiivinsa.

Kiinnostukseni tähän opinnäytetyön aiheeseen herätti ajatus yhdistää opintojeni kanssa oman elä-
mäni yksi tärkeimmistä asioista, eli eläimet ja vielä tarkemmin kissat. Tästä ajatuksesta syntyi opin-
näytetyöni aihe. Minulla on ollut perheessäni kissoja jo syntymästä asti ja jokin aika sitten han-
kimme myös ihan omaan perheeseeni kissan. Tämän työn aihe on siis lähellä sydäntäni ja siksi
hyödyttää muiden matkailijoiden ja alan toimijoiden lisäksi myös minua itseäni erittäin paljon.

Tässä opinnäytetyössä eri matkailualan osa-alueita käydään tarkemmin läpi esimerkiksi tarkastele-
malla lento- ja laivamatkustuksen erillisiä vaatimuksia ja muita tärkeitä seikkoja, jotka tulisi ottaa
huomioon näitä liikkumismuotoja käytettäessä kissa matkakumppanina. Lento- ja laivaliikenne ovat
yksiä yleisimmistä liikkumismuodoista, kun matkustetaan. Tämän takia niitä kannattaa tarkastella
tarkemmin, jotta varmasti tietää tarvittavat asiat ennen matkaa ja myös matkan aikana. Lisäksi pu-
reudutaan hieman siihen mitä matkakohteilta vaaditaan, jos kyseessä on kissan tai minkä tahansa
lemmikin kanssa matkustava ihminen. Tämän opinnäytetyön aiheeseen liittyviä lähteitä oli rajalli-
nen määrä saatavilla ja tutkimusta kissojen kanssa matkustamisesta ei ole juuri tehty. Tämän
vuoksi viitekehyksessä on paljon omaan kokemukseen liittyvää tietoa.

Tätä opinnäytetyötä varten toteutetaan määrällisenä tutkimustyönä eli kvantitatiivisena tutkimus-
työnä kyselytutkimus hyödyntäen Webropolin työkaluja.

2 Matkan eri vaiheissa

Oletko ennen matkaa tarkistanut alueen kissahotellit ja ne ovat aivan täynnä, tutulla naapurillasi ei ole aikaa hoitaa rakasta kissaasi, oma perheesi ja ystäväsi ovat myös poissa laskuista? Tämä voi olla tuttu tilanne monille matkaajille, jotka omistavat kissan tai lemmikin ylipäätään. Kissan kanssa matkustaessa on olemassa todella monia seikkoja, jotka voivat saattaa sinut vaikeaan tilanteeseen. Lemmikin omistaja voi löytää itsensä tilanteessa, jossa joko pitää perua matka, tai sitten ottaa lemmikki matkalle mukaan. Toki myös monet meistä matkaavat mielellään lemmikkinsä kanssa ja useimmiten jollei aina, haluavat ottaa lemmikkinsä mukaan ikimuistoisimmille matkoilleen niin kotimaahan kuin ulkomaillekin. Tässä luvussa tutustumme tarkemmin näihin seikkoihin, jotta kenenkään meistä ei tarvitse päätyä tukalaan tilanteeseen, kun joku tärkeä toimenpide tai dokumentti on unohtunut ja matkalle on jo lähdetty.

2.1 Lemmikin kanssa matkaan valmistautuminen

Matkaan lemmikin kanssa on aina syytä valmistautua ajoissa ja valmistautuminen kannattaa tehdä kunnolla. Mikään ei ole sen ärsyttävämpää ja matkailumotivaatiota alentavampaa, kuin joutua ongelmiin heti matkan alussa, saati matkan aikana vain siksi, että jokin pieni asia on unohtunut tehdä. Tärkeimpiin asioihin mitä tulee selvittää ja miettiä valmiiksi kuuluvat maahantulorajoitukset, karanteenit ja eläimen lääkäriasiat. Näiden lisäksi on myös erittäin tärkeää katsoa valmiiksi kissalle parhaiten sopiva kuljetushäkki ja kaikki muut mukaan tarvittavat välineet ja ruuat.

Valmistelut kannattaa aloittaa miettimällä matkan kestoa ja matkakohdetta. Ennen matkaa kannattaa aina ottaa selvää kohdemaan maahantulorajoituksista. Joillakin EU:n ulkopuolisilla mailla, on tiukempia rajoituksia kissan maahantulon ja matkustamisen suhteen. Joskus kissojen pitää jopa olla karanteenissa ennen matkaa. Esimerkkejä maista, joissa on tiukkoja rajoituksia eläimen matkustamisen suhteen ovat Australia ja Uusi-Seelanti. Kissan laittamista karanteeniin ei suositella kuin vain tilanteissa, joissa kissa muuttaa pysyvästi kohdemaahan. Ihan vain lomamatkan takia ei siis kissaa kannata karanteeniin viedä. Karanteenissa kissa on steriilissä ympäristössä, missä ei valitettavan usein oteta huomioon yksittäisen kissan tarpeita. Eläimiä saattaa jopa kuolla karanteenin aikana ja lisäksi lemmikinomistajan toimintamahdollisuudet ovat vähäiset, mikä tekee koko prosessista todella tuskallisen niin ihmisen kuin eläimenkin kannalta. Kaiken tämän lisäksi kissan omistajan pitää myös maksaa karanteenista koituvat kulut. Eli kannattaa siis valita matkustuskohde kunnolla välttyäkseen karanteenilta (Zooplus 2022).

Seuraava muistettava asia on lemmikin eläinlääkäritodistus, joka on oltava mukana matkustaa minne pain maailmaa tahansa. Kotimaan matkailussa tämä ei ole täysin pakollinen olla mukana, mutta suosittelen silti kyllä kantamaan tätä todistusta kissan terveydestä varmuuden vuoksi

mukana, jos jotain odottamatonta sattuu. Useimmissa Euroopan maissa riittää, kun voi esittää virallisen eläinlääkärintodistuksen, joka on enintään kymmenen päivää vanha maahantulohetkellä ja todistaa, että kissa on rokotettu raivotautia vastaan viimeisen vuoden aikana. Rokotukset kissaflunssaa, kissaruttoa ja leukosia vastaan tulisi olla joka tapauksessa itsestään selviä kaikille kisanomistajille. Jotkut maat saattavat lisäksi vaatia, että kissalla käytetty rokoteaine on sallittu ja käytössä myös matkakohteen maassa. Tästä esimerkkinä on Suomi, joka vaatii, että rokotusaine on myös täällä meillä käytössä. Jopa se millä kielellä rokotuskortti on täytetty pitää ottaa huomioon. Useimmissa Euroopan maissa riittää, kun rokotuskortin tiedot on kirjattu kolmella kielellä (englanniksi, saksaksi ja ranskaksi). Matkustusrajoitukset muuttuvat joka vuosi, joten aina ennen matkaa on syytä tarkistaa, onko näihin asioihin tullut muutoksia (Zooplus 2022).

Firstvet (2021) on nettisivuilleen koonnut suhteellisen kattavan muistilistan esimerkiksi rokotuksiin ja tunnistusmerkintöihin liittyen, kun matkustaa EU:n sisällä. EU:n sisällä kissan kanssa matkustettaessa vaaditaan seuraavaa:

- Tunnistusmerkintä mikrosirulla (jos eläimellä on tatuointi, joka on tehty ennen 3.7.2011 ja se on luettavissa, on se hyväksytty)
- Voimassa oleva raivotautirokote hyväksytyllä rokotteella. Eläimen täytyy olla tunnistusmerkitty ja vähintään 12 viikkoa vanha ensimmäisellä rokotuskerralla. Perusrokotusten jälkeen täytyy kulua vähintään 21 vuorokautta ennen matkan alkua.
- EU-passi lemmikkieläimille
- Tietyt maat voivat myös vaatia, että eläin tulee olla lääkitty ekinokokkia vastaan
- Ruotsiin vietäessä täytyy ilmoittautua tullille

Seuraava suuri kysymys jokaisen kissan kanssa matkustavan mielessä ennen matkaan lähtöä on se, miten kissa matkustaa ja tarvitseeko hankkia erillinen kuljetuslaatikko tai jokin vastaava. Tähän kysymykseen vaikuttaa paljolti se, minne matkustetaan ja miten matkustetaan. Myöhemmin tullaan käymään vielä läpi tarkemmin lento- ja laivaliikenteen erillisiä määräyksiä ja kissan kuljetusmuotoja näiden liikkumismuotojen osalta. Jos vaikka matkustat ihan vain kotimaassa ja vaikka omalla autolla niin pelkästään valjaat kissalle ja kissa istumaan turvallisesti takapenkille voi riittää. Toki kissa tarvitsee matkalle mukaan hiekka-astian, koska et sinä itsekkään voisi matkata koko matkaa käymättä kertaakaan vessassa. Jos matkustetaan julkisen liikenteen avulla tai muuten vain pidempiä matkoja, voi jonkinlainen kantokoppa kissalle olla enemmän kuin suositeltava vaihtoehto. Kissa kannattaa pitää näillä matkoilla koko matkan ajan rikkoutumattomassa laatikossa. Muoviset kuljetuslaatikot ovat esimerkiksi täydellisiä tähän tilanteeseen. Ne ovat useimmiten erittäin helppoja puhdistaa eivätkä ne rikkoudu helposti, ja lisäksi niitä voi kantaa helposti ja mukavasti. Muut korit tai kankaiset matkakassit voivat olla hyvä vaihtoehto lyhyelle matkalle, mutta ne eivät sovellu

läheskään niin hyvin pitkille matkoille kuin muoviset kuljetuslaatikot. Liian pehmeät kassit eivät välttämättä anna tarpeeksi suojaa kissalle matkan aikana.

2.2 Mitä pitää huomioida matkan aikana ja matkakohteessa

Ihan ensimmäisenä kun mietitään matkaa ja mitä sen aikana tulee ottaa huomioon, kun matkustaa kissan kanssa, tulee itselle mieleen varustus. Toki matkalle mukaan tarvittavat tarvikkeet kuuluvat osaksi myös valmisteluihin ennen matkaa, mutta niitä avataan tarkemmin vasta tässä kappaleessa, koska osaa tarvikkeista tarvitsee vasta itse matkan aikana. Kun lähtee kissan tai minkä vain eläimen kanssa matkalle, on otettava huomioon lemmikin tarpeet. Jokaisella lemmikillä on perustarpeita ja sitten myös yksilöllisiä tarpeita. Tärkein tarvike mitä kissan kanssa voi matkalle mukaan ottaa on kissanvessa. Eihän kukaan ihminenäkään voi lähteä matkalle ilman että kävisi kertaakaan vessassa. Mukaan kannattaa pakata varmuuden vuoksi myös kissanhiekkaa, hiekkalapio, muovipusseja, märkäruokapurkkeja, kuivaruokaa, herkkuja, ruoka- ja vesikuppi, harja ja kampa, peittoja, tyynyjä ja leluja mukaan matkaa helpottamaan. Paikan päällä ei ehkä ole kissalle tuttua ruokaa, tai kaikki on paljon kalliimpaa kuin kotona. Kissat voivat tunnetusti olla todella tarkkoja siitä mitä syövät. Uuteen ruokaan tottuminen loman aikana saattaa koitua kissalle hankalaksi ja tämän lisäksi kissan aineenvaihdunta sopeutuu uuteen ruokaan hyvin hitaasti. Jos suunnittelet pidempää oleskelua ulkomailla, ole varovainen kissan vatsan kanssa: uuteen ruokaan totuttelun tulee kestää vähintään viikon. Tutun ruoan osuutta ateristiasta vähennetään pikkuhiljaa; uuden ruoan määrä puolestaan kasvaa prosentuaalisesti. Siten kissan elimistöllä on tarpeeksi aikaa totutella uuteen ravintoon (Zooplus 2022). Kissan lempiherkkuja ja lempileluja kannattaa varsinkin kantaa mukana, koska niistä kissa saa turvallisuuden tuntea ja tuntee olonsa matkan aikana hieman rauhallisemmaksi. Kaikki matkustaminen stressaa kissaa jonkin verran, varsinkin jos kissa ei ole totunut matkusteluun, joten kaikki toimet, joilla kissan oloa saa tehtyä mukavammaksi on tärkeää. Hyvillä matkustuskokemuksilla on tulevaisuuden kannalta suuri merkitys.

Itse matkakohteessa on myös asioita, jotka tulee ottaa huomioon ja ne vaihtelevat todella paljon riippuen siitä mikä matkakohde on ja miten aikoo majoittua siellä. Eri hotelleilla on esimerkiksi erilaisia näkemyksiä eläimien sinne tuomisesta. Onneksi yhä useampi hotelli hyväksyy lemmikit, mutta silti täytyy ennen matkaa varmistaa, että saako hotelliin tai muuhun majoituspaikkaan tuoda eläimiä mukaan. Toki ennen matkaa on varmasti otettu huomioon tämä ja valittu matkakohde sen perusteella, että karvaiset kaverimme saavat yöpyä samassa paikassa. Hotelli voi olla kissalle todella stressaava ja uusi paikka täynnä uusia tuntemattomia hajuja, joten aikaa totutumiselle on myös hyvä varata. Myös jokin tuttuja hajuja sisältävä majapaikka tai edes viltti tai vastaava voisi olla hyvä lisä pakata mukaan, niin kissa tai muu matkalle lähtenyt eläin saa siitä turvallisuuden tuntea. Myös jotkin valjaat ovat oivallinen lisä, joiden avulla kissaa saa vietyä tutkimaan paikkoja,

vaikka toki sama onnistuu myös kuljetuskopan avulla, joka varmasti on mukana. Matkan aikana ja jo ennen matkaa pitää muistaa tutustua matkakohteen eläinlääkäreihin ihan vain siltä varalta, jos jotain sattuu, vaikka useimmiten matkat sujuvat ilman suurempia ongelmia. Kotimaassa matkustaessa tämä on hieman helpompaa, kun on edes jollain tavalla tutut eläinlääkärit eri paikkakunnilla, mutta ulkoilla asia on täysin eri. Kissalle tai mille tahansa eläimelle tulisi myös pitää riittävästi seuraa, koska onhan kyseessä sinun oma matkakumppanisi. Kissaa ei voi jättää kovin pitkäksi aikaa yksin, varsinkaan vieraaseen ympäristöön kuten esimerkiksi hotelliin. Eli älä ainakaan heti ensimmäisinä päivinä lähde koko päivän kestäville ostosreissuille, vaan varaa aikaa kissan kanssa olemiseen ja leikkimiseen.

2.3 Matkan jälkeen

Takaisin kotiin tultua kannattaa antaa kissalle hieman aikaa toipua stressaavasta matkasta ja antaa kissan ottaa rennosti. Kissaa kannattaa myös seurata mahdollisten ulkomailta tulleiden tautien varalta ja viedä kissa heti eläinlääkəriin, jos jotain epäilyttävää ilmenee. Kissalle kannattaa myös antaa herkkuja ja rakkautta onnistuneen reissun päätteeksi, jotta kissalle tai ihan mille vain eläimelle, jonka kanssa matkustat jää hyvä mielikuva matkustamisesta. Tämä myös edesauttaa kissaa olemaan rennomp i seuraavalla mahdollisella matkalla ja luo hyvän mielikuvan matkustamisesta.

3 Eri matkustusmuodot

Eri matkustusmuodot vaativat eläimen kanssa matkustavalta ihmiseltä erilaista valmistautumista ja eri seikkoja ja säädöksiä tulee ottaa huomioon. Eläimien kanssa matkustettaessa ja etenkin ulkomaille eläimen kanssa mentäessä yleisimmät matkustusmuodot ovat lentokone ja laiva. Toki myös muita matkustusmuotoja on saatavilla ja jos matkustaa Suomen sisällä niin esimerkiksi juna on todella kätevä ja lentokonetta tulee harvemmin valittua. Tässä kappaleessa käsitellään erikseen nämä kaksi edellä mainittua matkustusmuotoa ja niiden vaatimuksia sekä säännöstöä. En tässä kappaleessa käy läpi tarkemmin muita matkustusmuotoja kuin nämä kaksi, koska haluan selvyyden ja helppolukuisuuden takia käsitellä vain juuri suurimmat ja yleisimmät matkustamisen muodot.

3.1 Lentoliikenne

Lentoliikenteen osalta käytetään esimerkkinä Finnair lentoyhtiön sääntöjä ja ohjeita liittyen lemmikkieläimen kanssa matkustamiseen. Muilla lentoyhtiöillä on varmasti jotain omia säädöksiään asiaan liittyen ja niitä tarkastellaan, sekä vertaillaan Finnairin säädöksiin hieman myöhemmin, mutta Finnair antaa hyvän pohjan ja perustiedot tähän aiheeseen.

Kuten jo aikaisemmin kävimme läpi, eri maiden omat säännökset lemmikkieläinten kuljettamiseen liittyen vaihtelevat paljon. Joidenkin maiden säännöt saattavat rajoittaa tiettyjen eläinten tai rotujen maahantuloa. Siksi on enemmän kuin suositeltavaa ottaa selvää kohdemaasi säännöksistä ja mahdollisista rajoituksista. Tämän lisäksi joihinkin maihin tai niiden kautta lemmikkejä voi kuljettaa vain rahtina. Tällaisia maita ovat esimerkiksi Iso-Britannia, Australia, Hongkong ja Yhdistyneet arabiemiirikunnat (Finnair 2022).

Seuraava suuri kysymys on, että matkustaako lemmikki matkustamossa, ruumassa vai rahtina. Pienet lemmikkieläimet, eli kissat, pienet koirat, lemmikkikanit, siilit ja kilpikonnat, voivat matkustaa lentokoneen matkustamossa Finnairin lennon aikana. Tällöin lemmikin ja kuljetuslaukun tai -laatikon yhteenlaskettu paino saa olla enintään 8 kg. Isommat koirat ja fretit matkustavat koneen ruumassa. Jos lemmikin ja kuljetuslaatikon yhteispaino on yli 50 kg, tulee lemmikki kuljettaa rahtina (Finnair 2022). Eli hyvin suurella todennäköisyydellä matkalla mukana oleva kissa saa matkustaa matkustamossa, eikä sitä tarvitse laittaa pimeään ruumaan yksin matkustamaan.

Lemmikin kanssa matkustaminen Finnairin lennolla edellyttää, että sinä matkustajana olet saanut etukäteen vahvistuksen paikasta. Varaus tulee tehdä verkossa, jonka jälkeen lemmikistä tulee ilmoittaa Finnairille (viimeistään 24 tunnin sisällä). Lemmikin kuljetuslaukun tai -laatikon mitat sekä

yhteispaino tulisi myös tarkistaa etukäteen. Jos lemmikkisi ei jostain syystä pääsekään mukaan lennolle, on mahdollista hakea takaisinmaksua lipun hinnasta (Finnair 2022).

Lemmikin lähtöselvitys tulee aina tehdä palvelutiskillä itsepalveluautomaatin sijaan. Lähtöselvitys tehdään samalla tavalla lemmikin matkustusmuodosta riippumatta (matkustamossa tai ruumassa). Lähtöselvityksen aikana lemmikki punnitaan ja kuljetuslaatikko tarkastetaan, jotta se noudattaa IATA:n (International Air Transport Association) sääntöjä ja on tarpeeksi suuri lemmikin kokoon nähden. Kanssasi käydään myös läpi kaikki vaadittavat asiakirjat, kuten lemmikkieläinpassi, kuljetusluvut sekä terveyst- ja rokotetodistukset (Finnair 2022). Lemmikin kuljetusmaksu on aina maksettava etukäteen ennen matkaan lähtöä. Jos lemmikki joutuu matkustamaan ruumassa, Finnairin henkilökunta huolehtii siitä lähtöselvityksestä eteenpäin ja lemmikki viedään vasta ruumaan aivan viimeisenä ennen lähtöä. Tällä pyritään minimoimaan eläimen stressiä. Jos lemmikki matkustaa kanssasi ruumassa, on lemmikki vietävä turvatarkastuksen läpi samaan aikaan kuin sinä itse.

Finnair (2022) on sivuilleen kasannut erittäin kattavan lista siitä mitä tulee ottaa huomioon, kun matkustaa lemmikin kanssa matkustamossa:

- Lemmikki matkustaa matkustamossa omassa kuljetuslaukussaan tai -laatikossaan jalkatilaan. Lemmikin on maltettava olla kuljetuslaukussaan tai -laatikossaan koko matkan ajan aina lähtöportilta siihen asti, kun saavut terminaaliin kohteessasi.
- Pehmeä kuljetuslaukku on paras valinta kissalle, koiralle tai kanille, koska se joustaa pysty- ja pituussuunnassa istuimen jalkatilan mukaan niin, että lemmikki mahtuu seisomaan ja makaamaan mukavasti.
- Valitsethan lemmikin kuljettamiseen aina eläinkuljetukseen tarkoitettun ja tiivispohjaisen laukun tai laatikon. Pehmeän kuljetuslaukun on oltava vedenkestävä ja etuosassa tulee olla hengittävää verkkokangasta. Muun kaltaiset pehmeät laukut eivät sovellu lemmikkien kuljettamiseen. Lemmikin ja kuljetuslaukun tai -laatikon yhteispaino saa olla enintään **8 kg**.
- Samassa kuljetuslaukussa tai -laatikossa voi matkustaa kaksi täysikasvuista lemmikkiä tai kolme enintään kuuden kuukauden ikäistä pentua samasta pentueesta, kunhan **8 kg** painoraja ei ylity.
- Huomaathan, että mannertenvälisen lentojen businessluokassa ei voi kuljettaa lemmikkieläimiä, sillä ne eivät mahdu vuodeistuimien jalkatilaan.
- Lentäminen voi olla lemmikille jännittävä kokemus. On hyvä huolehtia, että lemmikki juo ja syö tarpeeksi ennen lentoa. Ruokkimista juuri ennen matkaa kannattaa välttää,

koska lentäminen voi aiheuttaa eläimille pahoinvointia. Lemmikille voi myös varata vaipan lentomatkalle mukaan. Useimmat lemmikit nukahtavat lentokoneen tasaisessa hurinassa nopeasti. Tuttu peitto usein rauhoittaa levotonta lemmikkiä.

- Lemmikin kanssa matkustaessa koneeseen nousu tapahtuu tavalliseen tapaan tarkastuskortissa kerrotun ryhmän mukana.
- Lemmikin kanssa matkustavat istuvat yleensä lentokoneen takaosassa.

Sivuilla on myös samanlainen lista lemmikeille, jotka matkustavat ruumassa, mutta sitä ei tässä käsitellä, koska suurin osa ellei kaikki kissat, pystyvät matkustamaan matkustamossa. Lemmikkieläin matkustamossa maksaa 50–90 € (Finnair 2022).

IATA eli kansainvälinen ilmakuljetusliitto on määrittänyt globaaleja säädöksiä koskien eläinten kuljettamista eri kaupallisilla lentoyhtiöillä. IATA on määrittänyt säädöksiä muun muassa lemmikkien sekä kuljetuslaatikoiden käsittelystä, liikuttelusta ja merkinnöistä. IATA on myös määrittänyt tarkat säädökset siitä, minkälaisissa kuljetuslaatikoissa lemmikit lennon aikana ovat (Tolvanen. S 2016). Nämä määräykset tarkoittavat sitä, että ainakin näiden asioiden osalta ei ole eroja eri lentoyhtiöiden osalta lemmikkien kuljetuksen saralla.

Norwegianin lennoille on lisäksi rajoitus enintään kaksi lemmikkiä matkustamossa yhdellä lennolla (Norwegian 2022). Muuten säädökset ja ohjeet noudattavat Finnairia melko suoraviivaisesti. Emirates -lentoyhtiön lennoille matkustamoon ei saa tuoda eläimiä, lukuun ottamatta Dubain ja tiettyjen Pakistanin kohteiden välisiä haukkoja ja näkövammaisten opaskoiria (Midogguide 2022).

3.2 Laivamatkustus

Tuhannet kissat omistajiensa kanssa matkustavat vuosittain vesiteitse ulkomaille, yleensä Ruotsiin tai Viroon. Laivalla matkustettaessa kissoilla ja muillakin eläimillä on tiukat säännöt, jotta sekä eläinten että kanssamatkustajien reissu sujuisi mahdollisimman mukavasti. Tässä kappaleessa vertailun kohteena ovat tunnetuimmat laivayhtiöt suomessa Viking Line, Tallink Silja, sekä Eckerö Line. Lemmikin ottaminen laivalle mukaan on suhteellisen suosittua, mutta useimmiten matkalle mukaan lähtee esimerkiksi koira kuin kissa.

– ”Kaikilla yhtiömme reiteillä matkustaa vuosittain yhteensä noin 15 000 lemmikkiä. Suosituin reitti on Turusta Tukholmaan, jolla matkustaa noin 5000 lemmikkiä vuodessa. Seuraavaksi eniten lemmikkejä matkustaa Helsingistä Tallinnaan, reilut 4000 lemmikkiä vuodessa, kertoo Tallink Siljan

viestintäjohtaja Marika Nöjd. Vaikka eläinmatkustajat tilastoidaan yleisesti lemmikkeinä, Nöjd arvioi, että suurin osa pörröisistä matkalaisista on koiria” (Kuono 2022).

Laivalla matkustettaessa lemmikillä on oltava mukanaan lemmikkieläinpassi, joka vaaditaan kaikilta EU-maiden välillä kulkevilta kissoilta, koirilta ja freteiltä. Passista tulee näkyä merkinnät siitä, että eläin täyttää maakohtaiset tuontivaatimukset esimerkiksi rokotusten ja loishäätöjen osalta (Eckerö 2022).

Matkustettaessa Tukholmaan tai Ahvenanmaalle lemmikkieläimen omistajan tulee varata lemmikkieläinhytti laivayhtiöstä riippumatta. Lisäksi lemmikistä tulee maksaa lemmikkieläinmaksu, joka vaihtelee laivayhtiön mukaan 10–20 euron välillä. Lemmikkieläinhyttejä on laivoilla rajattu määrä, jolloin myös lemmikkien määrä eri reiteillä on rajallinen. Yhteen hyttiin saa laivayhtiön mukaan majoittaa kahdesta kolmeen lemmikkiä. Eläimet saavat oleilla hytissä vapaana, mutta vuoteisiin niitä ei tule päästää (Kuono 2022). Eckerön laivoilla lemmikistä ei peritä erillistä maksua. Mikäli lemmikki on kantokopassa tai -kassissa, lemmikin kanssa voi matkustaa ja oleskella laivalla Kokouskeskus & Loungen tiloja sekä ravintola- ja baaritiloja lukuun ottamatta. Jos lemmikki ei mahdu kantokoppaan, on varattava lemmikkieläinhytti (Eckerö 2022).

Lemmikkieläimiä ei saa viedä laivalla hygieniasyistä esimerkiksi baareihin, ravintoloihin tai kauppoihin, ja niiden kanssa liikkumista yleisissä tiloissa tulisi muutenkin välttää. Pitkillä reittimatkoilla koiraa tai kissaa on mahdollisuus ulkoiluttaa laivan ulkokannella olevassa hiekkalaatikossa ympäri vuorokauden (Kuono 2022). Tähän poikkeuksena on Viking Linen Amorellan Seaside Café, jonne myös lemmikit ovat tervetulleita.

Helsinki – Tallinna välillä Tallink Shuttle-aluksilla (Star/Megastar) voi kuljettaa lemmikkieläimiä myös ajoneuvossa. Ajoneuvossa kuljetettavasta lemmikkieläimestä ei myöskään veloiteta erillistä maksua. Ajoneuvossa matkustavasta lemmikkieläimestä tulee ilmoittaa etukäteen myyntipalveluun tai viimeistään terminaalissa lähtöselvityksessä. Lemmikkieläimen on pysyttävä autossa koko matkan ajan. Autokansi on lukittuna, eikä siellä pääse käymään matkan aikana (pl. Megastarin autotalli). Megastarin autotallissa on mahdollista käydä katsomassa lemmikkiä myös matkan aikana, mutta muuten siellä oleskelu on kielletty viranomaisten ohjeistuksen sekä sääntöjen mukaisesti. Lemmikkieläimet matkustavat ajoneuvossa omistajan vastuulla (Tallink 2022). Viking Linen aluksilla on sama käytäntö, että vain lyhyillä reiteillä, kuten juuri Helsinki – Tallinna reitillä lemmikki voi matkustaa autossa. Joissakin olosuhteissa (esim. kylmyyden tai kuumuuden vuoksi) Viking Line voi kieltää lemmikkieläimen jättämisen autoon (Vikingline 2022).

4 Kyselytutkimus

Tässä luvussa käsitellään tarkemmin tutkimusmenetelmää sekä tutkimuksen tavoitteita. Luvussa tarkastellaan myös kyselytutkimuksen tuloksia ja seuraavassa kappaleessa tehdään niiden pohjalta pohdintaa ja johtopäätöksiä.

4.1 Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimusmenetelmä

Tutkimuksen päätavoitteena on tutkia, millaista on matkustaa kissan kanssa kotimaassa, sekä ulkomailla, ja mitä se vaatii. Lisäksi alatavoitteina on tutkia, miten matkailualan eri osa-alueilla otetaan kissansa kanssa matkaavat ihmiset huomioon, sekä millaisia ovat kissojen kanssa matkaavat ihmiset, ja mitkä ovat heidän motiivinsa matkustamiseen kissan kanssa. Kysymykset käydään yksitellen läpi ja jokaisen kysymyksen kohdalla on kunkin kysymyksen tavoitteet.

Opinnäytetyö toteutettiin määrällisenä tutkimustyönä eli kvantitatiivisena tutkimustyönä. Kvantitatiivisen tutkimuksen pohjana on tutkimusongelma, johon etsitään ratkaisua sekä vastauksia. Ratkaisut ja vastaukset saadaan selville kysymällä tutkittavan asian kohderyhmältä tutkimusasiaan liittyviä kysymyksiä, jonka mukaan saadaan lopuksi aineistoa analysoitavaksi. Tämän jälkeen kohderyhmältä saatua aineistoa analysoidaan tilastollisin menetelmin. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa vastaajien määrällä on suuri merkitys tulosten luotettavuuden sekä koko kohderyhmän vertailun vuoksi. (Kananen 2008, 10–15.)

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmäksi valikoitui kyselytutkimus, sillä se on aiheeseen nähden helppo toteuttaa ja sillä saadaan hyvä otanta tietoa kerättyä ennalta rajatusta kohderyhmästä järkevästi ja tehokkaasti. Tutkimus toteutettiin Webropolin työkaluja hyödyntäen, koska Webropol tarjoaa erittäin hyvät ja helppokäyttöiset välineet kyselytutkimuksen tekemiseen ja vastaukset saa vietyä suoraan Excel ohjelmaan helppoa käsittelyä ja taulukoiden tekoa varten. Valmista kyselyä testattiin muutamalla perheenjäsenellä, jotka omistavat kissoja ja ovat matkustaneet kissan kanssa ennestään. Heiltä saatujen palautteiden pohjalta tehtiin viimeiset muokkaukset kysymysten sisältöön ja yleiseen ulkoasuun.

4.2 Tutkimuskysymykset

Tätä opinnäytetyötä varten toteutetaan kyselytutkimus Webropolin työkaluja hyödyntäen. Kyselytutkimuksessa esitetään vastaajalle 2–12 kysymystä riippuen vastaajan antamista vastauksista. Osaan kysymyksistä vastaaja voi valita useamman kuin yhden vastausvaihtoehtoista.

Kyselytutkimuksen ensimmäinen kysymys on asetettu heti kyselyn alkuun karsimaan pois kohde-ryhmään kuulumattomat vastaajat, jotka eivät ole matkustaneet kissan kanssa. Tällä pyritään ylläpitämään kyselytutkimuksen luotettavuutta ja vastausten hyvää laatua.

Kysymys 1: Oletko matkustanut kissan kanssa?

Kyselytutkimuksen kysymykset 2–5 keräävät taustatietoa kyselyn vastaajista ja samalla selvitetään kissan kanssa matkailun yleisyys vastaajien keskuudessa, mitkä ovat yleisimmät matkakohteet kissan kanssa matkustavalle ihmiselle ja näiden lisäksi selvitetään syitä kissan kanssa matkustamiselle. Näillä kysymyksillä etsitään vastauksia alataivoitteeseen: Millaisia ovat kissojen kanssa matkaavat ihmiset ja heidän motiivinsa?

Kysymys 2: Minkä ikäinen olet?

Kysymys 3: Kuinka useasti olet matkustanut kissan kanssa?

Kysymys 4: Minne olet matkustanut kissan kanssa?

Kysymys 5: Miksi päätit ottaa kissan mukaan matkalle?

Kysymykset 6–8 taas ovat kohdistettu kohti opinnäytetyön päätavoitetta eli sitä, millaista on matkustaa kissan kanssa kotimaassa, sekä ulkomailla, ja mitä se vaatii. Kysymys 6 hakee vastausta siihen, millaista on matkustaa kissan kanssa, matkustamisen hankaluuden kautta. Lisäksi myös kaikki muut kysymykset osaltaan rakentavat kokonaisuutta siitä millaista kissan kanssa matkustaminen oikeasti on monien eri näkökulmien kautta. Kysymykset 7 ja 8 liittyvät toisiinsa ja niiden tarkoituksena on selvittää mitä kissan kanssa matkustaminen vaatii. Näillä kysymyksillä pyritään saamaan tietoa matkan aikana tulevista haasteista ja sitä kautta asioista, joiden hyvää hallintaa ja valmistautumista matkustaminen kissan kanssa vaatii.

Kysymys 6: Kuinka hankalaksi koet kissan kanssa matkustamisen?

Kysymys 7: Tuliko matkan aikana jotain haasteita?

Kysymys 8: Minkä kanssa haasteita matkan aikana tuli?

Kysymykset 9–12 taas puolestaan kohdistuvat alataivoitteeseen: Miten eri matkailualan osa-alueilla otetaan kissan kanssa matkaavat huomioon? Tätä alataivoitetta lähestytään sitä kautta, että miten vastaajien majoituskohteissa ja kulkuvälineissä otetaan kissan kanssa matkaava huomioon.

Lisäksi kysymyksessä 10 selvitetään vastaajien yleisimmin käytettyjä liikkumismuotoja kissan kanssa matkustaessa ja kuuluuko niihin paljon matkailualan toimijoita.

Kysymys 9: Jos majoituit kissan kanssa matkan aikana hotellissa tai muussa vastaavassa majoituskohteessa, otettiinko kissan tarpeita tai läsnäoloa huomioon erityisellä tavalla?

Kysymys 10: Mitä kulkuvälinettä käytit matkan aikana?

Kysymys 11: Otettiinko kissa hyvin huomioon käyttämäsi kulkuvälineyhtiön toimesta?

Kysymys 12: Miten kissa otettiin huomioon käyttämäsi kulkuvälineyhtiön toimesta?

Kyselyn lopussa kysymykseen 13 ohjataan vain vastaajat, jotka vastasivat ensimmäisessä kysymyksessä kieltävästi, kun kysyttiin, onko vastaaja matkustanut kissan kanssa. Tällä kysymyksellä saadaan tietoon syitä ja motiiveja sille, että vastaaja ei matkusta kissan kanssa.

Kysymys 13: Miksi et?

4.3 Tutkimuksen kohderyhmän valikoituminen

Tutkimuksen kohderyhmäksi valikoituivat kaksi erillistä Facebook ryhmää, jotka molemmat olivat nimeltään "Kissaihmiset". Toisessa ryhmässä on hieman yli 20 000 jäsentä ja toisessa hieman yli 5000 jäsentä. Aluksi lähestyin molempien ryhmien ylläpitäjiä yksityisviestien kautta kysyäkseni lupaa kyselytutkimuksen jakamiseksi heidän ryhmiinsä. Sain luvat molempien ryhmien ylläpitäjiltä muutaman päivän sisällä kysymykseni lähettämisestä. Opinnäytetyön idean keksimisestä asti oli selvää, että haluan käyttää juuri Facebook ryhmiä kyselytutkimuksen tekemiseen. Syynä tähän on yksinkertaisesti se, että näissä oikean aihepiirin ryhmissä on suurimmalla todennäköisyydellä kissan kanssa matkustaneita ihmisiä, koska ryhmät ovat juuri kissan omistajille tarkoitettuja. Muuten kohderyhmää ei rajata esimerkiksi iän tai sukupuolen osalta, vaan kyselyyn saa vastata kaikki ryhmissä olevat kissan kanssa matkustaneet ihmiset.

Kyselytutkimus lähetettiin näihin kahteen valittuun Facebook ryhmään 12.1.2023 ja ensimmäisen kahden päivän aikana vastauksia tuli noin 95. Kyselyn annettiin olla auki vielä kaksi päivää lisää, jotta tuo 100 vastausta saatiin täyteen ja lopulta vastauksia tuli yhteensä 105. Vastaajia ei tarvinnut erikseen muistuttaa vastaamisesta, vaan vastaukset tulivat ilman ongelmia itsestään nopeassa ajassa. Kysely suljettiin 16.1.2023.

4.4 Tutkimuksen tulokset

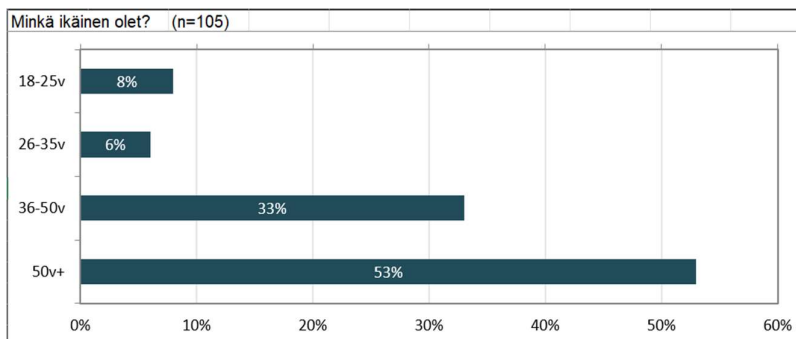
Tarkastellaan kyselytutkimuksen tuloksia kysymys kerrallaan lausemuodossa kaavioita lisäksi hyödyntäen silloin kun niiden käyttö järkevää kokonaisuuden kannalta. Vastaajia kyselyssä oli yhteensä 105 kappaletta.

Kysymys 1: Oletko matkustanut kissan kanssa?

Melkein kaikki vastaajista on matkustanut kissan kanssa (99 %) ja vain yksi vastaajista ei ole matkustanut kissan kanssa (1 %). Tämä yksi vastaaja siirtyi tämän kysymyksen automaattisesti kysymykseen numero 13

Kysymys 2: Minkä ikäinen olet?

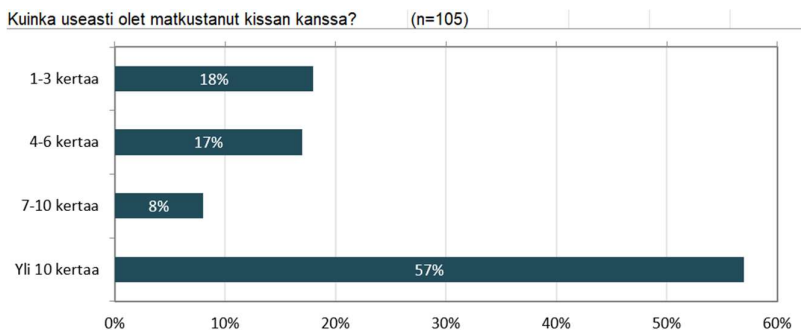
Enemmistö kyselyyn vastanneista (53 %) on iältään 50-vuotiaita tai yli. Seuraavaksi eniten vastauksia tuli ikäryhmään 36–50-vuotiaat (33 %). Vähiten vastauksia puolestaan tuli kahteen nuorimpaan ikäryhmään, eli 18–25-vuotiaat (8 %) ja 26–35-vuotiaat (6 %).

Kuva 1. Minkä ikäinen vastaaja on

Kysymys 3: Kuinka useasti olet matkustanut kissan kanssa?

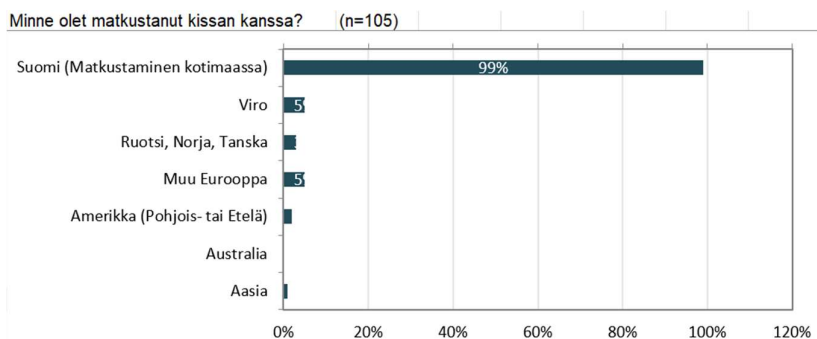
Suurin osa vastaajista on matkustanut yli 10 kertaa (57 %) ja toiseksi eniten vastauksia sai vaihtoehto 1–3 kertaa (18 %). Melkein saman määrän vastauksia sai myös vaihtoehto 4–6 kertaa (17 %). Vähiten vastauksia tuli vaihtoehtoon 7–10 kertaa (8 %).

Kuva 2. Kuinka useasti vastaaja on matkustanut kissan kanssa

Kysymys 4: Minne olet matkustanut kissan kanssa?

Valtaosa vastaajista valitsi Suomen (103 vastaajista), Viron valitsi 5 vastaajista, Ruotsin, Norjan, Tanskan 3 vastaajista, Muun Euroopan 5 vastaajista, Amerikan 2 vastaajista, Aasian 1 vastaaja ja Australiaa ei valinnut kukaan.

Kuva 3. Minne vastaaja on matkustanut kissan kanssa

Kysymys 5: Miksi päätit ottaa kissan mukaan matkalle?

Yleisimmiksi syiksi ottaa kissa mukaan matkalle osoittautuu mökillä käynti (50 %) ja sukulaisilla käynti (47 %). Näiden lisäksi myös kissa on aina mukana matkustaessani vaihtoehto sai suhteellisen paljon vastauksia (25 %). Vastauksien loppupäähän jää Muutto uuteen kaupunkiin pysyvästi (15 %) ja hoitopaikkaa ei löytynyt (12 %). Käynti kissanäyttelyssä sai vähiten vastauksia (2 %) Jokin muu, mikä? vaihtoehdon valitsi 16 % vastaajista ja eniten esille nousseet vastaukset avoimessa kentässä sisältävät muun muassa ystävillä vierailun, kahdessa kaupungissa asumisen ja eläinlääkärikäynnin.

Kysymys 6: Kuinka hankalaksi koet kissan kanssa matkustamisen?

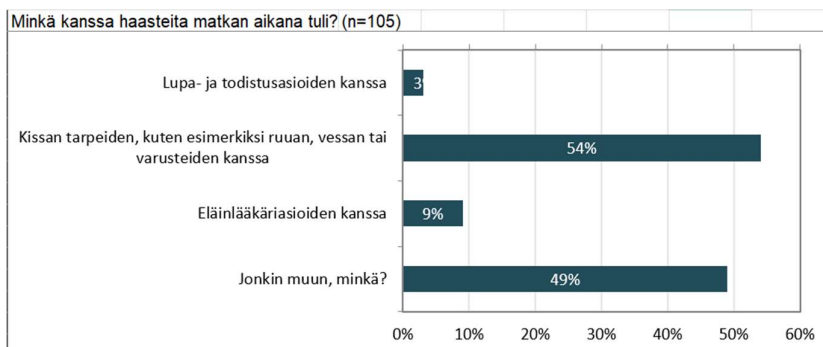
Kysymyksessä oli asteikko välillä 1–4 (1=En yhtään hankalaksi, 2=Hieman hankalaksi, 3=Jonkin verran hankalaksi, 4=Todella hankalaksi) Vastauksien keskiarvo oli 1,9 eli kokonaiskuvaa katseltaessa vastaajat kokevat kissan kanssa matkustamisen hieman hankalaksi.

Kysymys 7: Tuliko matkan aikana jotain haasteita?

Matkan aikana haasteita tuli 34 % vastaajista ja puolestaan suurempi osa (66 %) vastasi, että haasteita matkan aikana ei tullut.

Kysymys 8: Minkä kanssa haasteita matkan aikana tuli?

Eniten haasteita vastaajien mielestä tuli kissan tarpeiden, kuten esimerkiksi ruuan, vessan tai varusteiden kanssa (54 %). Lupa- ja todistusasiat (3 %) ja eläinlääkäriasiat (9 %) saivat vastaajilta vähiten vastauksia. Jonkin muun, minkä? kohtaan tuli myös todella paljon vastauksia (49 %). Tähän vastauskohtaan suurin osa vastaajista kirjoitti haasteeksi kissan huutamisen, oksentamisen ja kakkaamisen, joka johtuu kissan matkustamiseen liittyvästä stressistä. Tämän stressin vuoksi kissa pelkää tai ei tykkää matkustaa.

Kuva 4. Minkä kanssa vastaajalla tuli matkan aikana haasteita

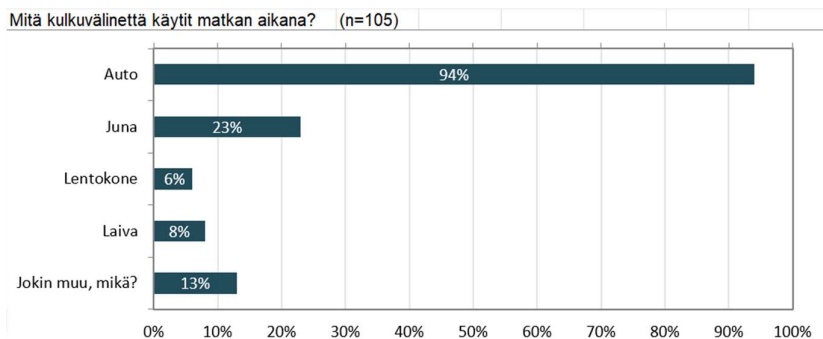
Kysymys 9: Jos majoituit kissan kanssa matkan aikana hotellissa tai muussa vastaavassa majoituskohteessa, otettiinko kissan tarpeita tai läsnäoloa huomioon erityisellä tavalla?

Suurin osa vastaajista ei majoittunut ollenkaan matkansa aikana (65 %). Jos majoittumista oli matkan aikana, niin kissan tarpeita otettiin huomioon tarjoilemalla kissalle ruokaa tai juomaa majoituskohteen puolesta (8 %) tai kissalle oli järjestetty oma käymälä (2 %). Kenellekään vastaajista ei näytetty turvallista ulkotilaa missä ulkoilla kissan kanssa (0 %). Todella monella vastaajista kissaa ei otettu huomioon (19 %). Jotenkin muuten, miten? vastauskohtaan vastasi 9 % vastaajista ja näistä vastauksista esiin nousee erilaiset kissan tarvikkeet ja esineet kuten esimerkiksi ruokakupit, leluja, peti, herkkuraksuja ja kakkapussit hotellin puolesta. Yksi vastaajasta myös vastasi kissan karanteenin hotellihuoneesta muutaman kerran ja respassa huolehdittiin kissasta.

Kysymys 10: Mitä kulkuvälinettä käytit matkan aikana?

Vastaajien suurimmassa suosiossa on auto (98 vastausta). Tämän lisäksi 24 valitsi junan, 6 valitsi lentokoneen, 8 valitsi laivan ja 13 valitsi vaihtoehdon ”Jokin muu, mikä?”

Jokin muu, mikä tekstikenttään tuli vastauksiksi paljon erilaisia liikkumismuotoja kuten bussi, metro, moottorivene, raitiovaunu, hydrokopteri, asuntoauto, metro ja liftaaminen kissan kanssa

Kuva 5. Mitä kulkuvälinettä vastaaja käytti matkan aikana

Kysymys 11: Otettiin kissa hyvin huomioon käyttämäsi kulkuvälineyhtiön toimesta?

Vastaajista 18 % mielestä kissa otettiin hyvin huomioon kulkuvälineyhtiön toimesta, kun puolestaan 9 % vastasi vaihtoehdon ei. Vastaajista kulki omalla autolla 73 %.

Kysymys 12: Miten kissa otettiin huomioon käyttämäsi kulkuvälineyhtiön toimesta?

Eniten vastauksia sai eläimen käsittely varoen (42 %) ja toiseksi eniten kissan kanssa ennakkoon kulkuvälineeseen sisälle pääsy (21 %). Jotenkin muuten, miten? vastauskohtaan vastasi 42 % vastaajista ja tähän kohtaan vastaajat mainitsevat eläinvaunun junassa, oman hytin ja yksi vastaaja vastasi, että hyvin ystävällisesti.

Kysymys 13: Miksi et?

Tähän kysymykseen vastasi vain yksi kyselyyn vastanneista, joka myös vastasi kyselyn ensimmäiseen kysymykseen vastausvaihtoehdon "En". Vastaaja valitsi vaihtoehdon " Kissa stressaa liikaa matkustamista".

5 Pohdinta ja johtopäätökset vastausten pohjalta

Tämä luku sisältää pohdintaa kyselytutkimuksen vastausten perusteella, sekä näistä vastauksista tehtyjä johtopäätöksiä, jotka tuodaan esiin lukijalle. Luvussa arvioidaan lisäksi myös työn luotettavuutta, sekä pätevyyttä.

5.1 Pohdinta

Kyselytutkimuksen tavoitteena oli selvittää, millaista on matkustaa kissan kanssa kotimaassa, sekä ulkomailla, ja mitä se vaatii? Päätavoite saavutettiin seuraavien alatavoitteiden auttamana: ”Miten eri matkailualan osa-alueilla otetaan kissan kanssa matkaavat huomioon?” ja ”Millaisia ovat kissojen kanssa matkaavat ihmiset ja heidän motiivinsa? ”

Kyselytutkimus toi paljon hyvää tietoa siitä, miten matkailualan eri osa-alueilla otetaan kissan kanssa matkaavat huomioon. Esimerkiksi eri hotelleissa ja muissa majoituskohteissa on otettu kissan kanssa matkaavat hyvin huomioon. Vaikka 65 % vastaajista valitsi kysymyksessä yhdeksän vaihtoehdon, jossa he eivät majoittuneet kissan kanssa matkan aikana, niin silti tämä pieni osa vastaajista, jotka majoituivat matkansa aikana, kertoi positiivisista asioista, joita olivat kohdanneet majoituksensa aikana. Lemmikkihuone on yksi esiin nousseista asioista heti kissan tarpeiden täyttämisen, kuten esimerkiksi käymälän, ruuan, ruokakuppien ja herkkujen jälkeen. On hienoa huomata, että hotelleissa kissan kanssa majoittuvat saavat tarvitsemaansa palvelua ja juuri esimerkiksi ihan oman huoneen, joka on tarkoitettu lemmikkinsä kanssa matkaavalle. Lisäksi myös yksi vastaajista mainitsee, että hänen kissansa oli karannut hotellihuoneesta ja vastaanotossa oli huolehdittu kissasta ja ennen kaikkea otettu karannut kissa kiinni, ettei se pääse pidemmälle karkuun. Mikään ei olisi kauheampaa kuin se, että oma kissa karkaisi lomamatkan aikana. Yksi vastaaja on myös maininnut, että aamupalalta sai ottaa kissalle evästä mukaan, mikä on kaunis ele kyseisen majoituskohteen henkilökunnalta.

Mitä tulee muihin matkailualan toimijoihin, niin kyselytutkimuksessa kysyttiin kulkuvälineyhtiöistä ja kuinka hyvin kissa otettiin matkustajana huomioon kyseisten toimijoiden osalta. Vaikka kyselyyn vastanneista 73 % vastasi kulkeneen omalla autolla niin silti lopuista vastaajista 2/3 vastasi kulkuvälineyhtiön ottaneen kissan hyvin huomioon. Suosituimmaksi vastaukseksi nousi esille eri kulkuvälineyhtiöiden tarjoamat eläinvaunut tai eläinhytit. On mukava nähdä, että ihmiset ovat nähin erityispalveluihin tyytyväisiä ja käyttävät niitä. 42 % oli myös vastannut, että eläintä käsiteltiin varoen, mikä on myös tärkeä osa onnistunutta matkaa kissan kanssa. Tällöin kissalle ei synny matkan aikana suurta stressiä ja kissan voi ottaa matkalla mukaan myös jatkossa, kun huonoja kokemuksia ei eläimelle tai eläimen omistajalle synny. Osa vastaajista kertoi myös päässeensä kissan kanssa

ennakkoon sisälle kulkuvälineeseen mikä on myös hyväksi eläimen stressitason mahdollisimman matalalla pitämisen kannalta.

Millaisia sitten ovat kissan kanssa matkaavat ihmiset ja miksi he päättävät matkustaa kissan kanssa? Kyselytutkimuksen perusteella ikäryhmä, joka matkustaa eniten kissan kanssa on 50-vuotiaat ja sitä vanhemmat. Suhteellisen lähellä perässä tulevat 36–50-vuotiaat. Ennakkoon voisi olettaa, että yli 50-vuotiaat eivät matkusta nuorempia ihmisiä enemmän, mutta tutkimus osoittaa toisin.

Yleisin vastaus kysyttäessä kissan kanssa tehtyjen matkojen määrää on 10 tai yli matkustuskertaa. Eli ne ketkä matkustavat kissan kanssa, matkustavat myös todella paljon kissan kanssa. Varmasti myös kotimaassa kissan kanssa matkustavat, tekevät sitä enemmän kuin ulkomaille kissan kanssa matkustavat.

Yleisin matkakohde kissan kanssa matkustettaessa tämän kyselyn perusteella on Suomi, mutta myös naapurimaihin matkustetaan suhteellisen usein. Myös muutama harva vastaaja vastasi käyneensä kissan kanssa Amerikassa tai jopa Aasiassa asti, mutta nämä ihmiset ovat tutkimuksen perusteella todella harvassa. Kotimaassa kissan kanssa matkustaminen on paljon helpompaa, kuin ulkomaille matkustaminen ja varmasti siksi useimmat kissan kanssa matkustavat ihmiset matkustavat ihan vain Suomen sisällä.

Yleisimmäksi matkustusmuodoksi valikoitui auto. Myös junaa ja bussia monet vastaajista kertoivat käyttäneensä matkan aikana. Nämä ovat varmasti suosittuja liikkumismuotoja juuri Suomen sisäisessä matkailussa. Myös lentokone ja laiva saivat molemmat vastauksia ja näillä kulkuvälineillä mennään useimmiten puolestaan ulkomaille kissan kanssa.

Miksi kissan kanssa sitten matkustetaan? Suurimmiksi syiksi nousee esille mökillä tai sukulaisilla/ystävillä käyminen, mikä lasketaan myös matkustamiseksi kissan kanssa. 25 % vastaajista valitsi myös vaihtoehdon, että kissa on aina mukana matkoillani, joka kertoo siitä, että kissan kanssa tykätään matkustaa ja kissa otetaan mielellään mukaan matkalle. Eläinlääkärikäynti on myös muutamien vastaajien syy matkustamiseen kissan kanssa, mikä on varmasti yksi suuri syy nopeaan matkaan kissan kanssa, jossa ei siis mennä minnekään pidemmälle käymään. Viimeinen syy kissan kanssa matkustamiseen on, että vastaaja ei luota vieraisiin ihmisiin hoitamaan hänen kissaansa. Tämä on varmasti monille hyvin samaistuttava tilanne.

Millaista sitten on matkustaa kissan kanssa kotimaassa, sekä ulkomailta, ja mitä se vaatii? Kyselytutkimuksen kysymyksessä vastaaja sai valita asteikolla 1–4 kuinka hankalana kokee kissan kanssa matkustamisen. Tämän kysymyksen tarkoituksena on saada tietoa, millaista on matkustaa kissan kanssa, sen vaikeusasteen kautta. Keskiarvo vastauksille tässä kysymyksessä on 1,9. Tämän perusteella vastaajat eivät pidä kissan kanssa matkustamista erityisen helppona, mutta ei

myöskään kovin vaikeana. "Mitä se vaatii?" kysymykseen taas haetaan vastauksia matkan aikana tulleiden mahdollisten ongelmien kautta. 66 % kyselyyn vastanneista valitsi vaihtoehdon, joka kertoo, että matkan aikana ei tullut ongelmia. 34 % puolestaan vastasi, että matkan aikana tuli ongelmia. Tämä kertoo siitä, että kissan kanssa matkustaminen ei vaadi loppujen lopuksi kovin paljoa, sillä suurimmalla osalla kyselyyn vastanneista ei esiintynyt ongelmia minkään kanssa matkan aikana. Jos ongelmia esiintyi, niin niitä esiintyi kissan tarpeiden, kuten esimerkiksi ruuan, vessan tai varusteiden kanssa tai sitten kissa pelkäsi matkustamista. Eli yhteenvetona voisi sanoa, että kissan kanssa matkustaminen on suhteellisen vaivatonta ja ei vaadi paljoa, jos vain kissa sietää matkustamista ja ei stressaa sitä liikaa. Kotimaassa matkustaminen on helpompaa kuin ulkomaille matkustaminen, mutta silti vain murto-osa vastaajista oli vastannut lupa- ja todistusasioiden kanssa tulleen ongelmia matkan aikana, joka kertoo siitä, että niiden asioiden kuntoon saaminen ei ole sekään kovin vaativaa.

5.2 Johtopäätökset

Johtopäätöksenä tästä kaikesta voidaan siis todeta, että kissan kanssa matkustava ihminen on todennäköisimmin iältään yli 50 vuotta, matkustaa pääasiassa kotimaassa ja on matkustanut kissan kanssa jo 10 kertaa tai enemmän. Matkustettaessa käytetään todennäköisimmin omaa autoa ja majoittumista ei tapahdu, mutta näihin löytyy poikkeuksia. Kissan kanssa matkaava matkustaja otetaan hyvin huomioon matkailualan eri osa-alueilla, jos matkaaja käyttää esimerkiksi kulkuvälineyhtiötä tai majoittuu hotellissa tai muussa vastaavassa majoituksessa matkansa aikana. Tilaa kehitykselle löytyy myös, sillä matkansa aikana majoittuneet eivät kaikki vastanneet saaneensa tarpeeksi hyvin huomiota kissan kanssa matkustaessa. Suurin osa vastaajista matkustaa kissan kanssa Suomen sisällä ja lyhyitä matkoja ja tämä varmasti johtuu siitä, että kissan kanssa on helpompi matkustaa lyhyitä matkoja ja lyhyemmällä matkalla kissa otetaan herkemmin mukaan. Monilla ihmisillä ei ole halua etsiä kissalle hoitopaikkaa tai hoitajaa, jos kyseessä on vain lyhyt matka tai suhteellisen lyhytkestoinen käynti esimerkiksi mökillä. Helpoin vaihtoehto on tällöin ottaa kissa mukaan. Kissan kanssa matkustaminen todettiin kyselytutkimuksessa suhteellisen hankalaksi, mutta ei kuitenkaan todella hankalaksi, mikä kertoo siitä, että kissan kanssa matkustaminen voi olla suhteellisen helppoa, jos vain osaa valmistautua hyvin ja kokemusta kissan kanssa matkustamisesta löytyy jo ennestään. Monilla kyselyyn vastanneilla tätä kokemusta varmasti on, kun yleisin vastaus kissan kanssa tehtyjen matkojen määrään oli yli 10 matkaa.

5.3 Tutkimuksen luotettavuus sekä pätevyys

Tämän opinnäytetyön osana tehdyn kyselytutkimuksen luotettavuuteen sekä yleiseen pätevyYTEEN vaikuttaa vastaajamäärän suuruus sekä onnistunut kohderyhmän valinta. Kyselylomakkeen teon aikana saatiin palautetta ja kehittämissuhteita opinnäytetyön ohjaajalta, joiden avulla kysely saatiin mahdollisimman toimivaksi. Kyselyä testattiin muutamalla perheenjäsenellä, jotka omistavat kissoja ja ovat matkustaneet kissan kanssa ennestään. Heiltä saatujen palautteiden pohjalta tehtiin viimeiset muokkaukset kysymysten sisältöön ja yleiseen ulkoasuun. Kyselyyn saatiin vastauksia 105 kappaletta neljän päivän aikana, joka oli tutkimuksen tavoitteena. Kyselyn luotettavuutta voidaan pitää hyvänä, sillä kohderyhmänä oli juuri kissan omistavat ihmiset ja vastauksia saatiin yli 100 kappaletta, joka on riittävän hyvä otanta.

Tietoperustassa on jonkin verran omaa, kokemuksen kautta tullutta tietoa, koska itselläni on ollut kissa perheessä lapsesta saakka ja tällä hetkellä myös omillaan asuessani perheessä myös kissan. Tämän takia kissan kanssa matkustaminen on jo tuttua ja omaa kokemusta sekä tietoa on käytettävissä. Tietoperustassa on myös käytetty mahdollisimman monipuolisesti lähteitä, jotta saadaan tietoa eri asioihin liittyen. Tietoperustaa varten lähteitä oli hankala löytää, minkä vuoksi tässä opinnäytetyössä käytettiin paljon nettilähteitä akateemisten lähteiden sijasta. Opinnäytetyö on silti riittävän pätevä, sillä lähteisiin perustuvaa tietoa on verrattaen enemmän kuin omaan kokemukseen perustuvaa tietoa.

5.4 Opinnäytetyön oman oppimisen arviointi

Opinnäytetyön prosessi oli suhteellisen pitkä, mutta siitä huolimatta todella opettavainen ja mielenkiintoinen kokemus, jonka aikana pääsi hyvin haastamaan itseään. Opinnäytetyön aiheen valinta ei tuottanut suurempia ongelmia, ja sopiva aihe löytyikin suhteellisen nopeasti.

Aiheen valinta hieman turhautti aluksi, kun ihan heti ei keksinyt sopivaa aihetta. Sitten kuitenkin sain idean yhdistää opintoni ja jotain itselle todella tärkeää omasta elämästä. Ja näin aiheeksi valikoitui kissat ja vielä tarkemmin kissan kanssa matkustaminen. Tähän aihevalintaan tutustuessa esimerkiksi netin välityksellä, ei aiheesta löytynyt juuri olleenkaan tietoa tai aiempia tutkimuksia. Tämä sai minut varmistumaan aihevalinnastani entistä enemmän, koska tästä opinnäytetyöstä voi oikeasti olla hyötyä niin itselle, kuin muillekin ihmisille, sillä aiheesta ei ole paljoa tietoa tähän mennessä saatavilla. Oma kiinnostus aiheeseen toi myös paljon motivaatiota ja intoa edistyä opinnäytetyön kanssa ja saada se valmiiksi.

Opinnäytetyön aloitus tapahtui marraskuussa 2021, jolloin työn aihe hyväksyttiin. Opinnäytetyösuunnitelman sain kuitenkin valmiiksi vasta tammikuussa 2022. Tuolloin opinnäytetyön oli tarkoitus valmistua kesäkuussa 2022, mutta nopeasti kävi selväksi, että tämä aikataulu on aivan liian tiukka. Työn etenemistä hidasti muut opinnot ja kesäloma, jonka aikana oli tauko työn tekemisestä. Opinnäytetyön edistäminen jatkui kuitenkin syksyllä 2022 ja eteni hyvin aina huhtikuuhun 2023 asti, jolloin työ palautettiin.

Työn alussa tietoperustan kasaaminen ja tiedon etsiminen veivät aikaa. Tähän vaikutti varmasti eniten se, että hyviä lähteitä tietoperustaa varten löytyi todella niukasti ja sen takia olikin käytettävä jonkin verran omia kokemuksia osana tietoperustaa. Onneksi itseltäni löytyi jo jonkin verran kokemusta kissan kanssa matkustamisesta ja erilaista tietoa siihen liittyvistä asioista. Ohjaajan avulla kuitenkin saatiin tietoperusta hyvin etenemään ja saatiin kyselytutkimuksen vastauslomake kysymyksineen hyväksi ja toimivaksi kokonaisuudeksi.

Kyselylomakkeen kysymyksien miettiminen ja toimivaksi saaminen vei aikaa. Kysymykset piti saada linjaan opinnäytetyön tavoitteiden kanssa ja samalla haluttiin luoda mahdollisimman selkeä ja nopeasti tehtävä kyselylomake vastaajille. Kaikki tämä osoittautui aluksi hieman hankalaksi, mutta ohjaajan loistavien neuvojen avulla niistäkin selvittiin lopulta. Kysely testattiin muutamalla tutullani, jotka olivat varmasti matkustaneet kissan kanssa aiemmin ja heidän vinkkien avulla kyselylomaketta vielä hiottiin hieman ennen valmiin lomakkeen syntymistä.

Ennen opinnäytetyön aloittamista oma käsitykseni kissan kanssa matkustamisesta oli, että se on suhteellisen haastavaa ja siihen liittyy paljon erilaisia säädöksiä ja tärkeitä muistettavia asioita. Varsinkin jos matkustaa kissan kanssa ulkomaille. Itse olen matkustanut kissan kanssa vain kotimaassa. Lopulta perehdyttyäni aiheeseen hieman syvemmin opinnäytetyön tekemisen yhteydessä huomasin, että oikeastaan kissan kanssa matkustaminen esimerkiksi ulkomaille ei ole niin vaikeaa kuin aluksi kuvittelin. Tärkeintä on vain hoitaa tarvittavat asiat kuntoon ennen matkaa ja muistaa valmistautua hyvin.

Opinnäytetyön tekeminen oli kokonaisuutena suhteellisen mukavaa, mutta mukaan mahtui kyllä tunnetilojen vaihtelua myös. Suurimmat negatiivisten tunteiden syyt olivat tietoperustaan tulevan tiedon löytämisen vaikeus ja se, miten tekstin sai aina muotoiltua hyvin ja aiheeseen sopivaksi. Motivaatiota näinä huonoina hetkinä ylläpiti kiinnostus opinnäytetyön aiheeseen ja halua valmistua. Tietoperustan tekemisen jälkeen itse kyselytutkimuksen luominen ja toteuttaminen oli itselle todella mieluisaa. Tähän vaikutti varmasti suuresti se, että en ollut käyttänyt esimerkiksi Webropolin työkaluja aikaisemmin, joten oli positiivinen yllätys, kuinka helppoa kyselytutkimuksen teko kokonaisuudessaan lopulta oli. Työn loppua kohden myös oman tekemisen hyvä organisointi ja järjestely yhdessä maaliviivan hämmöttämisen kanssa, edisti mahtavasti työn loppuun saamista.

Opinnäytetyön tekemisen ansiosta opin tulevaisuutta silmällä pitäen monia tärkeitä taitoja, kuten esimerkiksi kirjoitustaitoa, tiedonhakuja ja projektien hallintaa. Opin myös kuinka tärkeä osa tällaisissa isommissa projekteissa suunnittelulla ja taustatuella onkaan. Ilman niitä tuskin olisin näin hyvin opinnäytetyöstä suoriutunutkaan. Kokonaisuutena opinnäytetyö oli mielestäni todella onnistunut ja kasvattava kokemus, josta on varmasti hyötyä tulevaisuuden työelämässä ja myös omassa arjessa.

Lähteet

- Ahokoivu, H. 2022. Voiko kissojen kanssa matkustaa? Luettavissa: <https://www.seikkailijattare.fi/voiko-kissojen-kanssa-matkustaa/>. Luettu 1.4.2022
- Eckeröline. 2022. Lemmikkieläimet laivalla. Luettavissa: <https://www.eckeroline.fi/lemmit>. Luettu 14.12.2022.
- Finnair. 2022. Lemmikkieläimet Finnairin lennoilla. Luettavissa: <https://www.finnair.com/fi-fi/lemmikkiel%C3%A4imet-finnairin-lennoilla>. Luettu 25.4.2022
- FirstVet. 2022. Matkustaminen ulkomaille kissan kanssa. Luettavissa: <https://firstvet.com/fi/artikkelit/matkustaminen-ulkomaille-kissan-kanssa>. Luettu 20.3.2022
- Kananen, J. 2008. Kvantti: Kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 89. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylä.
- Kuono. 2022. Laivassa koira matkustaa tiukoin säännöin – Muista ainakin nämä! Luettavissa: <https://kuono.fi/laivassa-koira-matkustaa-tiukoin-saannoin-muista-ainakin-nama/>. Luettu 30.6.2022
- Midogguide. 2022. Can I take my dog on an emirates flight? Luettavissa: <https://midogguide.com/fi/dog-breeds/best-answer-can-i-take-my-dog-on-an-emirates-flight.html>. Luettu 30.6.2022
- Tallink. 2022. Lemmikkieläimet. Luettavissa: <https://fi.tallink.com/lemmikkielaimen-kanssa-matkustaminen>. Luettu 4.6.2022
- Tolvanen, S. 2016. Theseus. Lemmikki lentämässä. Luettavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/120315/tolvanen_sonja.pdf?sequence=1. Luettu 13.12.2022.
- Vikingline. 2022. Lemmikkieläimet. Luettavissa: <https://www.vikingline.fi/valitse-matka/hyvatietaa/lemmikkielaimet/>. Luettu 14.12.2022.
- Zooplus. 2022. Kissan kanssa matkustaminen. Luettavissa: <https://www.zooplus.fi/tietonurkka/kissat/kissan-kanssa-matkustaminen/kissan-kanssa-matkustaminen>. Luettu 20.3.2022

Liitteet

Liite 1. Kyselytutkimuksen alkuviesti

Terve kaikki kissaihmiset!

Olen kolmannen vuoden restonomiopiskelija Haaga-Helian ammattikorkeakoulussa. Olen tekemässä opinnäytetyötä aiheesta kissan kanssa matkustaminen. Opinnäytetyöhöni liittyen olen luonut kyselytutkimuksen, johon toivoisin sinun vastaavan, jos olet matkustanut kissasi kanssa aikaisemmin.

Kyselyn tekeminen vie noin 4 minuuttia ja olisin erittäin kiitollinen kaikista vastuksista. Kyselyn vastaukset tallennetaan täysin anonyymisti.

Kiitos!

-Alex Lindholm

Liite 2. Kyselytutkimuslomake

Kissan kanssa matkustaminen

Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Tämän tutkimuksen tavoitteena on tutkia, millaista on matkustaa kissan kanssa kotimaassa, sekä ulkomailta, ja mitä se vaatii. Lisäksi tutkitaan miten matkailualan eri osa-alueilla otetaan kissansa kanssa matkaavat ihmiset huomioon ja mitkä ovat heidän motiivinsa matkustamiseen kissan kanssa.

Kyselyn tekeminen vie noin 4 minuuttia ja vastaukset tallennetaan täysin anonymisti.

Kiitos kaikille vastanneille!

1. Oletko matkustanut kissan kanssa? *

- Kyllä
 En

2. Minkä ikäinen olet? *

- 18-25v
 26-35v
 36-50v
 50v+

3. Kuinka useasti olet matkustanut kissan kanssa?

- 1-3 kertaa
 4-6 kertaa
 7-10 kertaa
 Yli 10 kertaa

4. Minne olet matkustanut kissan kanssa? *

Valitse yksi tai useampi vaihtoehtojen omien matkakohteiden mukaan

- Suomi (Matkustaminen kotimaassa)
- Viro
- Ruotsi, Norja, Tanska
- Muu Eurooppa
- Amerikka (Pohjois- tai Etelä)
- Australia
- Aasia

5. Miksi päätit ottaa kissan mukaan matkalle? *

- Kissa on aina mukana matkustaessani
- Hoitopaikkaa ei löytynyt
- Muutto uuteen kaupunkiin pysyvästi
- Käynti kissanäyttelyssä
- Mökillä käynti
- Sukulaisilla käynti
- Jokin muu, mikä?

6. Kuinka hankalaksi koet kissan kanssa matkustamisen? *

*1=En yhtään hankalaksi, 2=Hieman hankalaksi, 3=Jonkin verran hankalaksi, 4=Todella hankalaksi

7. Tuliko matkan aikana jotain haasteita? *

- Kyllä
- Ei

8. Minkä kanssa haasteita matkan aikana tuli? *

- Lupa- ja todistusasioiden kanssa

- Kissan tarpeiden, kuten esimerkiksi ruuan, vessan tai varusteiden kanssa
 - Eläinlääkäriasioiden kanssa
 - Jonkin muun, minkä?
-

9. Jos majoituit kissan kanssa matkan aikana hotellissa tai muussa vastaavassa majoituskohteessa, otettiinko kissan tarpeita tai läsnäoloa huomioon erityisellä tavalla? *

- Kissalle tarjottiin ruokaa tai juomaa majoituskohteen puolesta
 - Kissalle oli järjestetty oma käymälä
 - Sinulle näytettiin turvallinen ulkotila missä ulkoilla kissan kanssa
 - Jotenkin muuten, miten?
-

- Ei otettu huomioon
- Ei majoittumista

10. Mitä kulkuvälinettä käytit matkan aikana? *

Voit valita yhden tai useamman matkan aikana käyttämäsi kulkuvälineen

- Auto
 - Juna
 - Lentokone
 - Laiva
 - Jokin muu, mikä?
-

11. Otettiinko kissa hyvin huomioon käyttämäsi kulkuvälineyhtiön toimesta? *

- Kyllä
- Ei
- Kuljin omalla autolla

12. Miten kissa otettiin huomioon käyttämäsi kulkuvälineyhtiön toimesta? *

- Eläintä käsiteltiin varoen
 - Pääsit kissan kanssa ennakoon kulkuvälineeseen sisälle
 - Jotenkin muuten, miten?
-

13. Miksi et? *

- Kissan kanssa on hankala matkustaa
 - Kissa stressaa liikaa matkustamista
 - Kissalle löytyi hoitopaikka
 - Kissa pystyi jäädä yksin kotiin
 - Jokin muu syy, mikä?
-